
Ψηφιακές υπηρεσίες: Νέοι κανόνες για πιο ασφαλές και ανοικτό διαδίκτυο

2022/07/05 15:49 στην κατηγορία TAXYΔΡΟΜΕΙΑ

Κατά την τελική ψηφοφορία, το Ευρωκοινοβούλιο ενέκρινε τον [νόμο για τις ψηφιακές υπηρεσίες](#) και τον [νόμο για τις ψηφιακές αγορές](#).

Η έγκριση αυτή κατέστη δυνατή μετά τις συμφωνίες στις οποίες κατέληξαν το Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο για τα δύο νομοθετήματα, στις 23 Απριλίου για το πρώτο και στις 24 Μαρτίου για το δεύτερο.

Στόχος της νέας νομοθεσίας είναι να αντιμετωπιστούν οι επιπτώσεις της βιομηχανίας τεχνολογίας στην κοινωνία και την οικονομία, μέσα από τον καθορισμό σαφών προτύπων για τον τρόπο λειτουργίας και παροχής υπηρεσιών από τις εταιρείες τεχνολογίας στην ΕΕ, σε συμφωνία με τα θεμελιώδη δικαιώματα και τις ευρωπαϊκές αξίες.

Ο νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες εγκρίθηκε με 539 ψήφους υπέρ, 54 ψήφους κατά και 30 αποχές. Ο νόμος για τις ψηφιακές αγορές εγκρίθηκε με 588 ψήφους υπέρ, 11 κατά και 31 αποχές.

Ό,τι είναι παράνομο εκτός διαδικτύου θα πρέπει να είναι παράνομο και στο διαδίκτυο

Ο νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες ορίζει σαφώς τις υποχρεώσεις των παρόχων ψηφιακών υπηρεσιών, όπως τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και οι πλατφόρμες διαδικτυακού εμπορίου, ώστε να καταπολεμηθούν η διάδοση παράνομου περιεχομένου, η παραπληροφόρηση στο διαδίκτυο και άλλοι κοινωνικοί κίνδυνοι. Οι υποχρεώσεις αυτές είναι ανάλογες του μεγέθους των πλατφορμών και των κινδύνων που ενέχουν για την κοινωνία.

Οι νέες υποχρεώσεις περιλαμβάνουν:

- **Νέα μέτρα για την αντιμετώπιση του παράνομου περιεχομένου στο διαδίκτυο και υποχρεώσεις ταχείας αντίδρασης των πλατφορμών, με**

παράλληλο σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένης της ελευθερίας της έκφρασης και της προστασίας των προσωπικών δεδομένων.

- **Ενίσχυση της ιχνηλασιμότητας και των ελέγχων σε εμπόρους στις διαδικτυακές αγορές**, ώστε να διασφαλίζεται ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες είναι ασφαλή, μέσω και της διενέργειας τυχαίων ελέγχων για το ενδεχόμενο επανεμφάνισης προηγουμένως αφαιρεθέντος παράνομου περιεχομένου.
- **Αύξηση της διαφάνειας και της λογοδοσίας των πλατφορμών**, για παράδειγμα με την παροχή σαφών πληροφοριών σχετικά με τον έλεγχο περιεχομένου και τη χρήση αλγορίθμων βάσει των οποίων προτείνεται περιεχόμενο στους χρήστες (τα λεγόμενα συστήματα συστάσεων), ενώ οι χρήστες θα μπορούν να υποβάλουν ένσταση κατά των αποφάσεων στο πλαίσιο του ελέγχου περιεχομένου.
- **Απαγόρευση παραπλανητικών πρακτικών και ορισμένων ειδών στοχευμένης διαφήμισης**, όπως αυτών που απευθύνονται σε παιδιά ή που βασίζονται σε ευαίσθητα δεδομένα, ενώ θα απαγορευτούν επίσης τα μοτίβα χειραγώγησης συμπεριφοράς (τα λεγόμενα «dark patterns») και οι παραπλανητικές πρακτικές.

Οι πολύ μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες και οι μηχανές αναζήτησης (με πάνω από 45 εκατ. επισκέπτες τον μήνα), οι οποίες ενέχουν και τον μεγαλύτερο κίνδυνο, θα πρέπει να συμμορφώνονται με αυστηρότερες υποχρεώσεις, οι οποίες θα επιβάλλονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στις υποχρεώσεις αυτές θα περιλαμβάνονται η **πρόληψη συστημικών κινδύνων** (όπως η διάδοση παράνομου περιεχομένου, οι δυσμενείς επιπτώσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα, στις εκλογικές διαδικασίες και στην έμφυλη βία ή την ψυχική υγεία) και η υποβολή σε **ανεξάρτητους ελέγχους**.

Οι πλατφόρμες αυτές θα πρέπει επίσης να παρέχουν στους χρήστες την επιλογή να μη βλέπουν προτεινόμενο περιεχόμενο με βάση το προφίλ τους, ενώ θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν την πρόσβαση των αρχών και των διαπιστευμένων ερευνητών **στα δεδομένα και τους αλγορίθμους τους**.

Τα «πρέπει» και τα «μη»

Ο νόμος για τις ψηφιακές αγορές καθορίζει τις υποχρεώσεις των μεγάλων διαδικτυακών πλατφορμών που λειτουργούν ως ρυθμιστές της πρόσβασης στην ψηφιακή αγορά. Ο όρος αυτός χρησιμοποιείται για πλατφόρμες που κατέχουν δεσπόζουσα θέση στο διαδίκτυο, εξαιτίας της οποίας οι καταναλωτές δυσκολεύονται να τις αποφύγουν. Χάρη στις ρυθμίσεις της νέας νομοθεσίας θα διασφαλίζονται περισσότερες υπηρεσίες για τους καταναλωτές και ένα πιο δίκαιο επιχειρηματικό

περιβάλλον.

Για να προλαμβάνονται φαινόμενα αθέμιτων επιχειρηματικών πρακτικών, οι πλατφόρμες που θεωρούνται ρυθμιστές πρόσβασης θα πρέπει:

- **Να εξασφαλίζουν τη διαλειτουργικότητα τρίτων πλατφορμών με τις δικές τους υπηρεσίες**, δηλαδή οι μικρότερες πλατφόρμες θα μπορούν να ζητούν από τους κυρίαρχους ανταγωνιστές τους να επιτρέπουν στους χρήστες τους να ανταλλάσσουν γραπτά και φωνητικά μηνύματα και να στέλνουν αρχεία από τη μία εφαρμογή στην άλλη, δίνοντάς τους έτσι περισσότερες επιλογές και αποφεύγοντας τον εγκλωβισμό τους σε μία εφαρμογή ή πλατφόρμα.
- **Να επιτρέπουν στους επιχειρηματικούς χρήστες να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που αυτοί παράγουν** στην πλατφόρμα, να προωθούν τις δικές τους προσφορές και να συνάπτουν συμβάσεις με τους πελάτες τους εκτός της συγκεκριμένης πλατφόρμας.

Οι ρυθμιστές πρόσβασης δεν θα μπορούν πλέον:

- **Να κατατάσσουν ευνοϊκότερα τις δικές τους υπηρεσίες ή προϊόντα** στις πλατφόρμες τους (πρακτικές αυτοπροτίμησης), υποβαθμίζοντας άλλες εταιρείες.
- **Να δυσκολεύουν την απεγκατάσταση προεγκατεστημένου λογισμικού ή εφαρμογών** από τη συσκευή τους ή να αποτρέπουν τη χρήση εφαρμογών άλλων εταιρειών ή καταστημάτων εφαρμογών («app stores»).
- **Να επεξεργάζονται δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για στοχευμένες διαφημίσεις**, εκτός εάν παρέχεται ρητή συγκατάθεση.

Κυρώσεις

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή μπορεί να διεξάγει έρευνες αγοράς για να διασφαλίζει ότι οι νέοι κανόνες για τις ψηφιακές αγορές εφαρμόζονται ορθά και ότι συμβαδίζουν με το διαρκώς μεταβαλλόμενο ψηφιακό περιβάλλον. Εάν ένας ρυθμιστής πρόσβασης δεν συμμορφώνεται με τους κανόνες, η Επιτροπή θα μπορεί να επιβάλλει πρόστιμα που ανέρχονται έως και στο 10% του συνολικού παγκόσμιου κύκλου εργασιών της πλατφόρμας το προηγούμενο οικονομικό έτος, ή έως και στο 20% σε περίπτωση επαναλαμβανόμενης μη συμμόρφωσης.

Δηλώσεις των εισηγητών

Η Christel Schaldemose (Σοσιαλιστές, Δανία), εισηγήτρια του νόμου για τις ψηφιακές υπηρεσίες, δήλωσε: «Αρκετά οι γίγαντες της τεχνολογίας εκμεταλλεύτηκαν την απουσία κανόνων. Ο ψηφιακός κόσμος έχει γίνει άγρια Δύση, όπου οι μεγαλύτεροι και

πιο ισχυροί θέτουν τους κανόνες. Αλλά υπάρχει νέος σερίφης στην πόλη – ο νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Πλέον οι κανόνες και τα δικαιώματα ενισχύονται. Ανοίγουμε το μαύρο κουτί των αλγορίθμων για να μάθουμε επιτέλους πώς λειτουργούν οι μηχανές παραγωγής χρήματος των ψηφιακών πλατφορμών».

Ο Andreas Schwab (ΕΛΚ, Γερμανία), εισηγητής του νόμου για τις ψηφιακές αγορές, δήλωσε «Δεν δεχόμαστε πλέον το νόμο της οικονομικής ζούγκλας. Ο λόγος ύπαρξης της κοινής ψηφιακής αγοράς είναι η Ευρώπη να έχει τις καλύτερες εταιρείες, όχι απλά τις μεγαλύτερες. Γι' αυτό χρειάζεται να εστιάσουμε στην εφαρμογή της νομοθεσίας. Χρειαζόμαστε κατάλληλη εποπτεία για να είμαστε βέβαιοι ότι ο ρυθμιστικός διάλογος λειτουργεί. Μόνο αφού βρίσκεται σε λειτουργία ένας μηχανισμός διαλόγου επί ίσοις όροις θα μπορέσουμε να απολαύσουμε το σεβασμό που αξίζει η ΕΕ – και αυτό, το οφείλουμε στους πολίτες και στις επιχειρήσεις μας.»

Τα επόμενα βήματα

Μόλις εγκριθούν επίσημα από το Συμβούλιο (τον Ιούλιο ο νόμος για τις υπηρεσίες, τον Σεπτέμβριο ο νόμος για τις αγορές), οι δύο νόμοι θα δημοσιευθούν στην Επίσημη Εφημερίδα της ΕΕ και θα τεθούν σε ισχύ είκοσι ημέρες μετά τη δημοσίευσή τους.

Ο νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες θα ισχύει άμεσα σε ολόκληρη την ΕΕ. Θα αρχίσει να εφαρμόζεται δεκαπέντε μήνες μετά τη θέση του σε ισχύ ή την 1η Ιανουαρίου 2024, ανάλογα με το ποια ημερομηνία είναι μεταγενέστερη. Όσον αφορά τις υποχρεώσεις για τις πολύ μεγάλες διαδικτυακές πλατφόρμες και μηχανές αναζήτησης, ο νόμος για τις ψηφιακές υπηρεσίες θα αρχίσει να εφαρμόζεται νωρίτερα, και συγκεκριμένα τέσσερις μήνες αφότου η Ευρωπαϊκή Επιτροπή καθορίσει ποιες εταιρείες θεωρούνται «πολύ μεγάλες».

Ο νόμος για τις ψηφιακές αγορές θα αρχίσει να εφαρμόζεται 6 μήνες αφότου τεθεί σε ισχύ. Οι πλατφόρμες που θα προσδιοριστούν ως ρυθμιστές πρόσβασης θα έχουν στη διάθεσή τους το πολύ έξι μήνες από τη στιγμή που θα χαρακτηριστούν προκειμένου να συμμορφωθούν με τις νέες υποχρεώσεις.